Hukuk Bölümü 2010/209 E. , 2010/234 K.

- 2918 SAYILI KARAYOLLARI TRAFIK KANUNU'NUN 48/5. MADDESINE AYKIRILIK NEDENIYLE SAVCI TARAFINDAN VERILEN IDARI PARA CEZASINA KARŞI AÇILAN DAVA

  - KARAYOLLARI TRAFİK KANUNU (2918) Madde 48

"İçtihat Metni"

Davacı : T.M.

Davalı : Sivas Cumhuriyet Başsavcılığı

O L A Y : Sivas Cumhuriyet Başsavcılığı Kabahatler Bürosu 16.12.2009 gün ve 2009/846 sayılı idari yaptırım kararı ile, T.M.'nin 3 kez alkollü araç kullanmak eyleminden dolayı 8.12.2009 tarihinde hakkında 2918 sayılı Yasa'nın 48/5 maddesi uyarınca Trafik Suç Tutanağı düzenlendiğini, 1.6.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5349 sayılı Kanun ile değişik 5252 sayılı Kanun'un 7. maddesi ile, hafif hapis cezasını ve hafif para cezasını gerektiren suçların yaptırımının idari para cezası olarak değiştirildiği, bu durumun 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 7. maddesi uyarınca failin lehine bir yasal düzenleme olduğu anlaşılmış olmakla, failin 3. kez alkollü araç kullandığı sabit olmak ve eylemi idari para cezasına dönüştürülmüş bulunmakla; 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 24. maddesi ve 5252 sayılı Kanun'un 5349 sayılı Kanun ile değişik 7. maddesi göz önüne alınarak; failin 3. kez alkollü araç kullanması nedeniyle eylemine uyan 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 48/5 maddesi uyarınca takdiren 6 ay idari para cezası ile cezalandırılmasına, faile verilen cezanın 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 52. maddesi uyarınca failin ekonomik durumu dikkate alınarak günlüğü takdiren 28,50 TL kabul edilerek failin neticeten 5.118 TL idari para cezası ile cezalandırılmasına karar vermiştir.

Davacı, para cezasına karşı adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

SİVAS 2. SULH CEZA MAHKEMESİ; 31.12.2009 gün ve D.İş:2009/1134 sayı ile, itiraz eden tarafından Sivas Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 16.12.2009 tarih ve 2009/866-846 Esas, Karar sayılı idari para cezasına itiraz edildiği, dosyanın incelemesinden, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'na 5560 sayılı Kanun'un 34. maddesi ile eklenen 8. fıkranın "idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görülür" şeklindeki düzenlemesi ve aynı Yasanın 28/1-b maddesinin "Başvurunun süresi içinde yapılmadığının, başvuru konusu idari yaptırım kararının sulh ceza mahkemesinde incelenebilecek kararlardan olmadığının veya başvuranın buna hakkı bulunmadığının anlaşılması halinde bu nedenlerle başvurunun reddine karar verilir" hükmü de göz önüne alınarak itiraz edenin başvurusunun reddine karar vermenin icap ettiği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

Davacı, bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

SİVAS İDARE MAHKEMESİ; 6.5.2010 gün ve E:2010/447 sayı ile, davacı T.M. tarafından Sivas Cumhuriyet Başsavcılığı'na karşı açılan davada davacının sunduğu dava dilekçesi ve ekleri ile Sivas 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 2009/1134 D.İş sayılı dava dosyasının incelendiği, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun muhtelif maddeleri ile 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 48 ve 112. maddeleri ve 5252 sayılı Türk Ceza Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun'un 7. maddesinden söz ederek, davacının 29.3.2010 tarihinde Sivas İdare Mahkemesi'ne sunduğu dava dilekçesi ve eklerinden; Sivas Cumhuriyet Başsavcılığı Sivas Kabahatler Bürosu'nun 16.12.2009 tarih ve 2009/846 numaralı kararı ile davacı hakkında, "failin 3. kez alkollü araç kullandığı sabit olmak ve eylemi idari para cezasına dönüştürülmüş bulunmakla 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 24. maddesi ve 5252 sayılı Kanunun 5349 sayılı Kanunla değişik 7. maddesi göz önüne alınarak; a)Failin 3. kez alkollü araç kullanması nedeniyle eylemine uyan 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 48/5 maddesi uyarınca takdiren 6 ay idari para cezası ile cezalandırılmasına, b) Faile verilen cezanın 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 52. maddesi uyarınca failin ekonomik durumu dikkate alınarak günlüğü takdiren 28,50 TL kabul edilerek failin neticeten 5.118 TL idari para cezası ile cezalandırılmasına" dair idari yaptırım kararı düzenlendiği, davacının Sivas 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nde 2009/1134 D.İş sayılı davayı açarak idari para cezasına itiraz ettiği, Sivas 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 31.12.2009 tarihli, 2009/1134 D.İş sayılı kararı ile, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27/8 maddesi ve Kabahatler Kanunu'nun 28/1-b maddesi gereği görevsiz olduğuna karar verdiği; bunun üzerine davacı tarafından söz konusu idari yaptırım kararının iptali istemiyle 29.3.2010 tarihinde Sivas İdare Mahkemesi'nde görülmekte olan davanın açıldığının anlaşıldığı, uyuşmazlık konusu olayda, davacının 3. kez alkollü olarak araç kullandığı gerekçesiyle 2918 sayılı Kanun'un 48/5 maddesi uyarınca ehliyetinin 5 yıl süreyle geri alındığı, ayrıca aynı maddede söz konusu fiili işleyenlerin altı aydan aşağı olmamak üzere hafif hapis cezası ile cezalandırılacakları hükmü gereğince davacıya ait evrakın Savcılığa gönderildiği, Savcılıkça yukarıda bahsedilen idari yaptırım kararı verilmesi üzerine davacı tarafından sadece para cezası verilmesine ilişkin bu karara itiraz edilmek suretiyle konunun Sulh Ceza Mahkemesinin önüne geldiği, ehliyetin geri alınmasına dair Polis Memurlarınca düzenlenen tutanağın söz konusu idari yaptırım kararından ayrı olarak düzenlenmiş olduğu ve davacı tarafından dava konusu edilmediği, nitekim Savlılıkça düzenlenen idari yaptırım kararında da ehliyetin geri alınmasına dair herhangi bir karar alınmadığının anlaşıldığı, Kabahatler Kanunu'nun 27. maddesinin 1. fıkrasında, idari para cezası verilmesine dair idari yaptırım kararına karşı sulh ceza mahkemesine başvurulacağının açıkça düzenlendiği, aynı maddenin 8. fıkrasında ise, söz konusu genel kuralın istisnası niteliğindeki "idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görülür" hükmünün getirildiği, bu hükmün uygulanabilmesi için idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında idari işlem niteliğinde kararın da verilmiş olması gerektiği, oysa ki olaydaki uyuşmazlık konusu idari yaptırım kararının 2918 sayılı Kanun'la getirilen hafif hapis cezasına ilişkin olduğu, içeriğinde idari işlem niteliğinde herhangi bir karar olmadığının görüldüğü, nitekim ehliyetin geri alınmasına dair işlem (tutanak) Polis Memurlarınca düzenlenmiş olup, Savcılığın düzenlediği idari yaptırım kararından bağımsız olarak tesis edildiği ve herhangi bir yargı mercii önünde de dava konusu edilmediği, öte yandan, idari yaptırım kararı ile verilen para cezasının dayanağı olan 2918 sayılı Kanun'un 48/5. maddesinden de anlaşılacağı üzere davacının fiilinin karşılığı hafif hapis cezası olup, bu ceza 5252 sayılı Kanun'un 7. maddesi uyarınca idari para cezasına çevrildiğinden ve aynı madde uyarınca cezaya karar verme yetkisi Cumhuriyet Savcısına verildiğinden, Sivas Cumhuriyet Başsavcılığı Sivas Kabahatler Bürosu'nun 16.12.2009 tarih ve 2009/846 numaralı kararı ile idari para cezası verildiği, bu durumda, davacıya verilen idari para cezasının, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu ve Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde

anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varıldığı, bu nedenle, Sivas İdare Mahkemesi'nde açılan 2010/447 Esas sayılı dava dosyasının ve Sivas 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 2009/1134 D.İş sayılı dava dosyasının görevli yargı merciinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine, davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesi'nce bir karar verilmesine değin ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mahmut BİLGEN, Ramazan TUNÇ, Sıddık YILDIZ, Ayper GÖKTUNA, Muhittin KARATOPRAK ve Sedat ÇELENLİOĞLU'nun katılımlarıyla yapılan 1.11.2010 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği…" açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

İdare Mahkemesince, idari yargı dosyası ile birlikte adli yargı dosyası da gönderilmek suretiyle 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Nurdane TOPUZ'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Mehmet AKKAYA'nın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava, 2918 sayılı Kanun'un 48/5. maddesine aykırılık nedeniyle Cumhuriyet Savcısı tarafından verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

13.10.1983 tarih ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 48. maddesinin beşinci fıkrasında(Değişik: 8/1/2003 - 4785/3 md), "Yönetmelik ile belirtilen miktarların üzerinde alkollü araç kullandığı tespit edilen sürücülerin, suçun işlendiği tarihten itibaren geriye doğru beş yıl içinde; birinci defasında sürücü belgeleri altı ay süreyle geri alınır ve haklarında 265 300 000 lira para cezası uygulanır. İkinci defasında sürücü belgeleri iki yıl süreyle geri alınır ve haklarında 332 600 000 lira para cezası uygulanır ve bu sürücüler Sağlık Bakanlığınca, esas ve usulleri Sağlık ve İçişleri Bakanlıklarınca çıkarılacak yönetmelikte gösterilen sürücü davranışlarını geliştirme eğitimine tabi tutulurlar, eğitimi başarıyla tamamlayanların belgeleri süresi sonunda iade edilir. Üç veya üçten fazlasında ise, sürücü belgeleri beş yıl süreyle geri alınır ve altı aydan aşağı olmamak üzere hafif hapis cezası ile birlikte 532 600 000 lira hafif para cezası uygulanır. Ayrıca, psiko-teknik değerlendirme ve psikiyatri uzmanı muayenesine tabi tutulurlar. Bu değerlendirme ve muayene sonrasında uygun görülenlere, geri alma süresi sonunda sürücü belgeleri iade edilir. Psiko-teknik değerlendirme ve psikiyatri uzmanı muayenesinin yapılmasına dair esas ve usuller yönetmelikte gösterilir" hükmü yer almış; 112. maddesinde(Değişik birinci fıkra : 8/3/2000 - 4550/2 md.), sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması hariç olmak üzere bu Kanundaki; hafif para cezasını veya bununla birlikte hafif hapis cezasını, belgelerin geri alınması ve iptali veya işyerlerinin kapatılması cezasını gerektiren suçlarla ilgili davalara trafik mahkemelerinde, bunların bulunmadığı yerlerde yetki verilen sulh ceza mahkemelerinde bakılacağı belirtilmiştir.

4.11.2004 gün ve 5252 sayılı Türk Ceza Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun'un "Hafif hapis ve hafif para cezalarının idari para cezasına dönüştürülmesi" başlığını taşıyan 7. maddesinde(Değişik: 11/5/2005 – 5349/3 md.), "(1) Kanunlarda, "hafif hapis" veya "hafif para" cezası olarak öngörülen yaptırımlar, idari para cezasına dönüştürülmüştür. İdari para cezasının hesaplanmasında 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 52 nci maddesi hükümleri uygulanır. İlgili kanunda "hafif hapis" cezasının üst sınırının belirtilmediği hallerde, idari para cezasının hesaplanmasında esas alınacak gün sayısının üst sınırı, yediyüzotuzdur.

(2) Kanunlarda, "hafif hapis cezası" ile "hafif para cezası"nın seçimlik olarak veya birlikte öngörüldüğü hallerde, idari para cezası yaptırımının belirlenmesinde "hafif hapis cezası" esas alınır.

3) Kanunlarda, sadece "hafif para cezası"nın öngörüldüğü ve cezanın alt veya üst sınırının belirtilmediği hallerde, idari para cezası, yüzyirmimilyon Türk Lirasından az, onsekizmilyar Türk Lirasından fazla olamaz.

4) Bu madde hükmüne göre idari para cezasına karar vermeye Cumhuriyet savcısı yetkilidir" hükmüne yer verilmiştir.

30.3.2005 gün ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Cumhuriyet savcısının karar verme yetkisi" başlığını taşıyan 23. maddesinde, "(1) Cumhuriyet savcısı, kanunda açıkça hüküm bulunan hallerde bir kabahat dolayısıyla idarî yaptırım kararı vermeye yetkilidir.

(2) Bir suç dolayısıyla başlatılan soruşturma kapsamında bir kabahatin işlendiğini öğrenmesi halinde Cumhuriyet savcısı durumu ilgili kamu kurum ve kuruluşuna bildirebileceği gibi, kendisi de idarî yaptırım kararı verebilir.

(3) Soruşturma konusu fiilin kabahat oluşturduğunun anlaşılması halinde Cumhuriyet savcısı bu nedenle idarî yaptırım kararı verir. Ancak, bunun için ilgili kamu kurum ve kuruluşu tarafından idarî yaptırım kararı verilmemiş olması gerekir" denilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, Cumhuriyet Savcısı tarafından, davacının 3. kez alkollü araç kullandığı sabit olduğundan ve eylemi idari para cezasına dönüştürülmüş bulunduğundan, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 24. maddesi ve 5252 sayılı Kanun'un 5349 sayılı Kanun ile değişik 7. maddesi göz önüne alınarak; davacının 3. kez alkollü araç kullanması nedeniyle eylemine uyan 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 48/5 maddesi uyarınca takdiren 6 ay idari para cezası ile cezalandırılmasına, davacıya verilen cezanın 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 52. maddesi uyarınca davacının ekonomik durumu dikkate alınarak günlüğü takdiren 28,50 TL kabul edilerek 5.118 TL idari para cezası ile cezalandırılmasına karar verildiği anlaşılmıştır.

Kabahatler Kanunu'nun 6.12.2006 gün ve 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinde, " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır"; Kanunun "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise, "İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir" düzenlemeleri yer almıştır.

Bu düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, 11.5.2005 gün ve 5349 sayılı Kanun ile değişik 5252 sayılı Kanun'un 7. maddesi ile, kanunlarda, hafif hapis veya hafif para cezası olarak öngörülen yaptırımlar idari para cezasına dönüştürüldüğünden, davacıya, 3. kez alkollü araç kullandığından bahisle 2918 sayılı Kanun'un 48/5. maddesi uyarınca 5.118 TL idari para cezası verilmiştir.

Bu durumda, 2918 sayılı Kanun'un 48/5. maddesi, 5349 sayılı Kanun ile değişik 5252 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 5326 sayılı Kanun'a dayanılarak Savcı tarafından davacıya verilen idari para cezasının, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu ve Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınacağından, davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Sivas İdare Mahkemesi'nce yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile Sivas 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 31.12.2009 gün ve D.İş:2009/1134 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 1.11.2010 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.